

DOI: <https://doi.org/10.31110/consensus/2025-04/030-039>

УДК (UDC) 329.73 (477) «19»

THE FORMATION AND ACTIVITIES OF THE ORGANISATION OF THE STATE RENAISSANCE OF UKRAINE

Yuliia Khytrovska*

Abstract

Purpose of the work is to elucidate the history of the establishment and stages of activity of the Organisation for the State Revival of Ukraine in the United States.

Research methodology. The article is based on the principles of objectivity and historicism, employing methods of source criticism – work with archival documents from the Central State Archive of Public Associations and Ukrainica (TsDAHOU), diaspora periodicals («Visnyk ODVU», «Samostiina Ukraina», «Svoboda»), the historical-genetic method – tracing the emergence and evolution of ODVU from its foundation in 1931 to the restoration of Ukraine's independence, the problem-chronological method – sequential exposition of the stages of the organisation's activity, the structural-functional method – analysis of ODVU's organisational structure, and the comparative-historical method – comparison of different stages of the organisation's activity and its interaction with other structures (OUN, World Coordinating Council of Ideologically Related Nationalist Organisations).

Scientific novelty lies in the fact that the history of the Organisation for the State Revival of Ukraine has not become the subject of comprehensive scholarly research due to the prolonged inaccessibility of sources to Ukrainian academics; thus, the article represents the first attempt in Ukrainian historiography to comprehensively examine the outlined topic in light of new archival materials.

Conclusions. The Organisation for the State Revival of Ukraine played a significant role in forming the nationalist and state-building worldview of the Ukrainian emigration. The organisation united several generations of the Ukrainian diaspora and, despite the distance from the homeland, supported the Ukrainian liberation movement, providing material and informational assistance. ODVU managed to overcome a series of crises and expand its network of organisational centres, some of which continue to function today, whilst also implementing measures that contributed to the restoration of Ukraine's independence and the preservation of national identity amongst Ukrainians abroad.

Keywords: Organization of the State Renaissance of Ukraine, Ukrainian nationalism, Ukrainian diaspora, Ukrainian emigration, Organization of Ukrainian Nationalists, periodicals, foreign Ukrainian studies

---

* Doctor of historical sciences, professor, professor of the Department of History Faculty of Sociology and Law National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute», Kyiv, Ukraine.
E-mail: y.khytrovska@kpi.ua. ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3666-3327>

СТАНОВЛЕННЯ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ**Юлія Хитровська*****Анотація**

Мета роботи полягає в тому, щоб висвітлити історію створення та етапів діяльності Організації Державного Відродження України у США.

Методологія дослідження: стаття ґрунтується на принципах об'єктивності та історизму, в ній використано методи джерелознавчої критики – робота з архівними документами ЦДАГОУ, періодичними виданнями діаспори («Вісник ОДВУ», «Самостійна Україна», «Свобода»), історико-генетичний метод – відстеження виникнення та еволюції ОДВУ від заснування 1931 р. до відновлення незалежності України, проблемно-хронологічний метод – послідовний виклад етапів діяльності організації, структурно-функціональний метод – аналіз організаційної структури ОДВУ, порівняльно-історичний метод – порівняння різних етапів діяльності організації та її взаємодії з іншими структурами (ОУН, СКР ІСНО).

Наукова новизна полягає в тому, що історія Організації Державного Відродження України не стала об'єктом комплексних наукових досліджень через тривалу недоступність джерел для українських науковців, тож стаття є першою в українській історіографії спробою всебічно розглянути окреслену тему з урахуванням нових архівних матеріалів.

Висновки. Організація Державного Відродження України відіграла значну роль у формуванні націоналістичного та державницького світогляду української еміграції. Організація поєднала декілька поколінь української діаспори та, незважаючи на віддаленість від Батьківщини, підтримувала український визвольний рух, надавала матеріальну та інформаційну підтримку. ОДВУ вдалося подолати ряд криз та розширити мережу організаційних осередків, частина яких функціонує й нині, а також реалізовувати заходи, що сприяли відновленню незалежності України та збереженню національної ідентичності у зарубіжних українців.

Ключові слова: Організація Державного Відродження України, український націоналізм, українська діаспора, українська еміграція, Організація Українських Націоналістів, періодика, зарубіжна україніка.

Цитування: Хитровська, Ю. (2025). Становлення та діяльність організації державного відродження України. *Консенсус*, 4, 30–39. <https://doi.org/10.3110/consensus/2025-04/030-039>

URL: <https://konsensus.net.ua/index.php/konsensus/article/view/198>

Постановка проблеми. Український націоналістичний рух з часу свого виникнення був тісно пов'язаний з українською діаспорою. Частина діячів вимушено знаходилася поза межами України, переважно в Західній Європі, звідки керувала визвольною боротьбою на Батьківщині. Реалізація програмних завдань націоналістичного руху потребувала опори та політичної, інформаційної,

---

* доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії, факультету соціології і права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Київ, Україна. E-mail: y.khytrovska@kpi.ua.
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3666-3327>

моральної, матеріальної підтримки широких кіл української діаспори. Прикладом взаємодії є створення та діяльність Організації Державного Відродження України. Впродовж столітнього функціонування вона об'єднала активну частину української громади в США з метою допомоги та сприяння боротьбі за відновлення Української самостійної держави, в авангарді якої стояв український націоналістичний рух.

Історія Організації Державного Відродження України не стала об'єктом комплексних наукових досліджень, що пов'язано із тривалою недоступністю джерел для українських науковців. Частина документів організації зібрані в Центральному державному архіві громадських об'єднань та україніки (ЦДАГОУ) і виділені в окремий фонд, що висвітлює організаційно-управлінську, культурну й видавничу діяльність. Значний інформаційний потенціал мають матеріали фонду, сформованого із колекції документів П. Дорожинського, який очолював ОДВУ. Джерельною базою дослідження також є періодичні видання української діаспори, як-от «Вісник ОДВУ», «Самостійна Україна», «Свобода» та ін. У них публікувалися звіти діяльності ОДВУ, інформація про з'їзди, дискутувалися ідеологічні питання. Першими спробами висвітлення історії організації є статті в періодичних виданнях, які присвячені аналізу виникнення чи певного етапу діяльності ОДВУ¹.

Метою статті є висвітлення історії створення та етапів діяльності Організації Державного Відродження України у США.

Результати Першої світової війни, поразка національно-визвольної боротьби та встановлення іноземного панування на території України спричинили появу нової «міжвоєнної» хвилі української еміграції. Вона створила активне середовище, яке, незважаючи на перебування за кордоном, прагнуло продовження політичної боротьби українського визвольного руху. В таких умовах проблема консолідації українців поза межами Батьківщини була однією із найнагальніших, позаяк було поширене прагнення розгорнути політичну діяльність в нових умовах. Діаспора могла виконати таку роль, адже її значна частина мала спільну ідею відновлення Української незалежної держави. Консолідація була потрібна для політичної мобілізації української діаспори, створення альтернативи іноземним режимам на Батьківщині, впливу на світові політичні процеси, збереження історичної пам'яті, національної ідентичності. Серед проблем, з якими перманентно зіштовхувалася українська діаспора, були: розрізненість громад через широку географію розселення, відмінність політичних поглядів та історичного досвіду між різними хвилями еміграції, відсутність єдиного координаційного центру чи представництва.

Створені Українська Військова Організація (УВО) та Організація Українських Націоналістів (ОУН) під проводом Євгена Коновальця мали потребу в підтримці української діаспори, особливо тієї, що перебувала у демократичних країнах. Історичний досвід показував, що національно свідомою частиною української діаспори

¹ Короткий нарис історії ОДВУ в ЗСА. *Самостійна Україна*. 1968. Ч. 10, 11. С. 10–30; Різник В. Початки ОДВУ й розбудова її мережі: наші успіхи й труднощі. *Самостійна Україна*. 1968. Ч. 10, 11. С. 6–10.

була своєрідним барометром ситуації на Батьківщині: як тільки пожвавлювалося політичне життя, здійснювався опір ворожим утискам, еміграція пожвавлювала свою діяльність в дусі солідарності. Однією із таких країн були США, які в 1928–1929 рр. відвідав Є. Коновалець, щоб створити базу прихильників УВО та ОУН². Це стало передумовою створення локальних організаційних осередків. Згодом вони були об'єднані в Організацію Державного Відродження України за сприяння члена Проводу ОУН Омеляна Сеника-Грибівського, який у 1930 р. відвідав США, щоб консолідувати українську еміграцію в суспільно-громадську формацію³.

Результатом проведених підготовчих заходів стало заснування ОДВУ, яка була створена на з'їзді 26 червня 1931 р. в Українському Національному Домі у Нью-Йорку з 19 організацій із різних частин США. На цьому з'їзді було прийнято статут та обрано Центральну Управу ОДВУ. Локальні організації стали відділами ОДВУ. До складу першої Центральної Управи ОДВУ ввійшли: Григорій Герман – голова, Василь Онишків – заступник, Євген Скоцко – секретар та ін.⁴ Надалі ОДВУ очолювали Олександр Грановський-Неприцький (1936–1961), Володимир Різник (1962–1963), Богдан Гнатюк (1964–1970; 1974–1980), Богдан Шебунчак (1970–1972; 1980–1984), Денис Квітковський (1972–1974), Павло Дорожинський (1984–1986), Петро Стречо (1986–1988), Михайло Пап (1988–1990), Юрій Солтис (1990–1992) та ін.

Перший з'їзд ОДВУ сформулював мету створення організації як згуртування всіх українців у США, які не погоджуються з ситуацією поневолення України і переконані, що «визволення України може наступити в головній мірі шляхом безоглядної боротьби з займанцями і для того готові доложити всіх своїх зусиль для скріплення боєздатності крайових національно-українських бойових організацій аж до підготовки і переведення всенародного зриву включно»⁵. Такою силою в розумінні ОДВУ була УВО, а згодом ОУН (яка в той час була новоствореною організацією та ще не мала впевненого авторитету як УВО). Вбачалося, що визвольна боротьба могла здійснюватися за підтримки закордонного українства, яке було б середовищем для підготовки революційної діяльності, ресурсом для надання допомоги. Декларація зв'язку зі згаданими організаціями та політичними діячами засвідчувала прихильність до ідеології українського націоналізму.

На першому з'їзді ОДВУ були сформульовані її завдання: вести та поглиблювати популяризацію ідеї підтримки визвольної боротьби українського народу за відродження державності, ознайомлювати зарубіжних українців із актуальною ситуацією на Батьківщині, консолідувати підтримку боротьби за Самостійну Україну, організувати матеріальну допомогу для революційно-

² Куропась С. Полковник Євген Коновалець в Америці. *Самостійна Україна*. 1958. Ч. 15–17. С. 3–5; Різник В. Початки ОДВУ й розбудова її мережі: наші успіхи й труднощі. *Самостійна Україна*. 1968. Ч. 10, 11. С. 6–7.

³ Буклет «Короткий нарис історії ОДВУ» (за редакцією Жмуркевича Я.). ЦДАГОУ. Ф. 468. Оп. 15. Спр. 66. Арк. 13в.

⁴ Короткий нарис історії ОДВУ в ЗСА. *Самостійна Україна*. 1968. Ч. 10, 11. С. 11.

⁵ Скоцко Є. На поклик рідної землі: допомога українській еміграції в ЗСА визвольній дії ОУН. Нью-Йорк-Париж, 1986. С. 19.

визвольної боротьби, утримувати зв'язок із революційною краєвою організацією для розбудови систематичної співпраці. Їх реалізація полягала у здійсненні грошових внесків для фінансування визвольної боротьби в Україні, проведення інформаційних й протестних акцій проти окупаційної влади, наданні можливості та платформи для розгортання провідниками націоналістичного руху закордонної роботи для організації революційної діяльності, поширення літератури, що висвітлювала революційно-визвольну боротьбу⁶.

ОДВУ включала мережу територіальних відділів, молодіжні об'єднання ОДВУ, окружні управи, головні управи підлеглих організацій, Центральну Управу, яка була керівною структурою ОДВУ. В ОДВУ також входили автономні формації, такі як Український Червоний Хрест з 1933 р., який з 1940 р. був перейменований на Український Золотий Хрест (жіноче об'єднання), а також Молоді українські націоналісти, яка після Другої світової війни змінила назву на Молодь української національності⁷.

За статутом найвищим законодавчим та керівним органом був З'їзд, який відбувався щороку. На ньому обирали Центральну Управу, вирішували основні справи, пов'язані з діяльністю організації, ухвалювали бюджет, схвалювали план діяльності. Членом ОДВУ міг стати кожний американець українського походження, який погоджувався із завданнями й цілями організації, зобов'язувався матеріально та морально допомагати визвольній боротьбі українського народу. ОДВУ мала декілька видів членства: дійсні члени, кандидати та «спомогаючі»⁸. За статутом 1974 р. було встановлено таку структуру організації: Загальний з'їзд ОДВУ, Центральна Управа, Центральна Контрольна Комісія, Організаційний Трибунал. Також виділяли окружні управи, відділи, делегатури⁹.

Період становлення організації тривав до початку Другої світової війни. Відбувалося зростання кількості осередків і членства. В 1931 р. існувало 19 відділів¹⁰, а на 1938 р. організація включала вже 75 відділів, 70 відділів УЗХ та 41 відділ МУН, що охоплювало близько 10000 організованих членів. Варто зазначити, що осередки були розвинені нерівномірно, найбільші із них знаходилися у Нью-Йорку¹¹.

⁶ Скоцко Є. На поклик рідної землі: допомога української еміграції в ЗСА визвольній дії ОУН. Нью-Йорк-Париж, 1986. С. 28–30; Різник В. Початки ОДВУ й розбудова її мережі: наші успіхи й труднощі. *Самостійна Україна*. 1968. Ч. 10, 11. С. 6–7.

⁷ Буклет «Короткий нарис історії ОДВУ»... Арк. 13в; Скоцко Є. На поклик рідної землі...С. 36–37.

⁸ Статут і правильник Організації державного відродження України (ОДВУ); Статут і правильник Українського золотого хреста ОДВУ; Статут і правильник Молоді ОДВУ (українською, англійською мовами). ЦДАГОУ. Ф. 468. Оп. 15. Спр. 1. 66 арк.

⁹ Статут Організації державного відродження України, схвалений і доповнений на 32-му Звичайному загальному з'їзді 31 серпня – 1 вересня 1974 р. і на Надзвичайному загальному з'їзді ОДВУ 30 серпня – 1 вересня 1975 р. й доповнений на 36-му з'їзді 4–6 вересня 1982 р. у м. Лігайтон. ЦДАГОУ. Ф. 468. Оп. 15. Спр. 3. 9 арк.

¹⁰ Різник В. Початки ОДВУ й розбудова її мережі: наші успіхи й труднощі. *Самостійна Україна*. 1968. Ч. 10, 11. С. 7.

¹¹ *Ibid.* С. 8.

Окрім організаційної розбудови, перше десятиліття роботи ОДВУ позначилося двома напрямками діяльності: підтримкою українського націоналістичного руху та здійсненням протестних акцій. Зарубіжним українцям було відомо про польську «пацифікацію» в Галичині, що спричинило демонстрації проти політики польської влади в різних містах США, до яких долучалися члени ОДВУ¹². Організація також виступила проти визнання СРСР та приймала участь в акціях із засудження укладання договору з комуністами. На заходах підкреслювали злочини, що здійснювала радянська влада проти українського народу, особливо створення штучного голоду¹³.

Паралельно відбувалося встановлення тіснішого зв'язку з ОУН. Перш за все, ОДВУ надавала фінансову підтримку націоналістичному руху. В 1938 р. США відвідувала делегація ПУН, що включала О. Кандибу-Ольжича, Я. Барановського, Р. Сушка, В. Курмановича. Вони приймали участь у Восьмому З'їзді ОДВУ¹⁴, що було інструментом закріплення авторитету ОУН як виразника визвольних прагнень українського народу¹⁵. Увага в той час була зосереджена на подіях в Закарпатті, де було проголошено Карпатську Україну. Було організовано «Комітет оборони Закарпаття», який мав на меті добиватися визнання історичного права закарпатців на самоврядування. ОДВУ приймала участь у маніфестаціях на підтримку Карпатської України та направляла звернення до політичних діячів¹⁶.

ОДВУ брала участь в інформаційній діяльності націоналістичного руху, що доповнювало закордонну політику ОУН. З ініціативи члена ПУН О. Сеніка-Грибівського та фінансування Центральної Управи ОДВУ восени 1937 р. у Нью-Йорку було започатковано інформаційне бюро – Українську пресову службу. 1939 р. його було перенесено у Вашингтон, очолив бюро Є. Скоцко¹⁷.

З 1939 р. прослідковується криза в діяльності ОДВУ, чому сприяло декілька факторів. Вона була пов'язана з роботою Комітету у справах неамериканської діяльності, ініційованого М. Даесом. Організація підпала під розслідування американської влади, проводилися допити її членів, перевірялася документація. Внаслідок цього було втрачено значну частину архіву ОДВУ. Організація формально не була заборонена і згодом була виправдана¹⁸.

Також на організації відобразився розкол в ОУН, який призвів до аналогічного розколу в самій ОДВУ. Зберігаючи прихильність до А. Мельника,¹⁹

¹² Скоцко Є. На поклик рідної землі... С. 55.

¹³ Ibid. С. 61.

¹⁴ Короткий нарис історії ОДВУ в ЗСА. *Самостійна Україна*. 1968. Ч. 10, 11. С. 13.

¹⁵ З'їзд ОДВУ і Конгрес націоналістів. *Свобода*. 7 вересня 1938 р. С. 1; Скоцко Є. На поклик рідної землі: допомога української еміграції в ЗСА визвольній дії ОУН. Нью-Йорк-Париж, 1986. С. 74-75.

¹⁶ Стречо П. Допомога ОДВУ Карпатській Україні. *Самостійна Україна*. 1968. Ч. 10-11. С. 32; Скоцко Є. На поклик рідної землі... С. 78.

¹⁷ Скоцко Є. На поклик рідної землі... С. 103-104

¹⁸ Ibid. С. 115-128.

¹⁹ Буклет «Короткий нарис історії ОДВУ»... Арк. 2.

вона втратила частину своїх членів. Адже під керівництвом Є. Ляховича (представник ОУН в Лондоні) з частини ОДВУ було створено Організацію Оборони Чотирьох Свобід, яка перейшла на бік Степана Бандери. Початок Другої світової війни призвів до зниження активності та зменшення фінансування організації. Частина її членів була призвана до американської армії.

З часу становлення ОДВУ потребувала власного друкованого органу, позаяк це був засіб утримання контакту із членами організації. Хоча вона мала доступ до часописів української діаспори, зокрема газети «Свобода», там були обмеження редакційної політики.

Першим пресовим органом став «Вісник ОДВУ», редактором якого був Є. Скоцко. У зв'язку із браком коштів з жовтня 1932 р він почав виходити за допомогою мімеографу раз на місяць. Перший випуск склав 600 примірників. А третій випуск вже змінив формат на друкований. Згодом у 1935 р. періодичність змінено на двотижневик і тижневик. Це був перший націоналістичний журнал Америки, який поєднував інформування своїх членів про діяльність організації з ідеологічними та політичними матеріалами, які часто надсилалися з Європи²⁰.

З 1935 р. видавався тижневик «Націоналіст» з додатковою сторінкою МУН англійською мовою для молоді, що не володіла українською. Редактором був В. Душник. З 1939 р. було замінено назву на «Україна» з метою уникнення асоціацій із нацизмом. Видання виходило до весни 1940 р. Особлива увага приділялася темі Карпатської України та діяльності націоналістичного руху. В Чикаго члени МУН видавали часопис «Тризуб» під редакцією І. Савчина та Л. Ковальської в 1935-1936 рр., 1939-1941 рр.²¹

Після Другої світової війни організація поживлялоє свою діяльність, що пов'язано з оновленням громади новою хвилею еміграції. Поза межами України опинилися діячі політичних організацій, учасники націоналістичного руху шляхом вимушеної еміграції, звільнення з ув'язнення в німецьких концтаборах та примусового переміщення. Вони долучалися до вже організованих громад та створювали нові організації.

Активізація громадської діяльності призвела до появи в 1948 р. нового часопису ОДВУ – «Самостійна Україна»²². Журнал виходив раз на місяць, із 1974 р. – раз на два місяці, а з 1981 р. – щоквартально. Головними редакторами видання були Б. Боцюрків (1948-1949), Т. Лапичак (1950-1955), З. Книш (1956-1958), С. Куропась (1959-1960), В. Шемердяк (1960-1962), М. Панасюк (1963-1972), Д. Квітковський (1973-1977), М. Панасюк (1978-1979), С. Куропась (1980-1983), В. Нагірняк (1984-1985), П. Стерчо (1986-1987), П. Дорожинський (1987-1995). Метою видання було інформування

²⁰ Душник В. До історії української націоналістичної преси в Америці. *Самостійна Україна*. 1968. Ч. 10, 11. С. 3; Скоцко Є. На поклик рідної землі: допомога української еміграції в ЗСА визвольній дії ОУН. Нью-Йорк-Париж, 1986. С. 38-39.

²¹ Душник В. До історії української націоналістичної преси в Америці... С. 3-5.

²² Від редакції. *Самостійна Україна*. 1948. № 1-2. С. 1-2.

української діаспори про діяльність ОДВУ та «братніх організацій», пропагування ідеї українського націоналізму, а також висвітлення становища українського народу в СРСР, політики радянської влади, розгортання опозиційного руху²³.

Після Другої світової війни ОДВУ відстоювала ідею консолідації української діаспори та встановлення зв'язку з українцями на Батьківщині. Консолідаційний підхід ОДВУ проявився у долученні до Світового Конгресу Вільних Українців та підтримці Державного Центру Української Народної Республіки в екзилі²⁴.

ОДВУ спільно з ОУН(м) та організаціями, які стояли на аналогічній ідеологічній платформі, створили Світову Координаційну Раду Ідеологічно Споріднених Націоналістичних Організацій (СКР ІСНО). Ідея створення такого об'єднання належить М.Плав'юку, який очолював Українське національне об'єднання (УНО) Канади. Тривалі підготовчі заходи призвели до установчої конференції, яка відбулася з нагоди відкриття пам'ятника Т.Шевченку у Вашингтоні 27-28 червня 1964 р.²⁵

Часопис «Самостійна Україна» став об'єднаною інформаційною платформою для організацій з СКР ІСНО. В ньому розміщували статті, що висвітлювали ідеологію українського націоналізму, стратегію українського визвольного руху, шляхи відновлення незалежності України. На сторінках були широко представлені організаційні матеріали: документи з'їздів та конференцій, резолюції і постанови Великих Зборів ОУН(м), комунікати.

СКР ІСНО була створена задля консолідації та координації діяльності організацій націоналістичного характеру, проведення спільних заходів, які б сприяли відновленню Україною державності. Також завданнями організації були збереження і поширення культурних надбань українського народу, надання інформації про громадсько-політичне життя в Україні, виникнення опозиційних сил, пояснення та поширення програмних завдань націоналістичного руху й ін.²⁶ З часом значну увагу почали звертати на роботу щодо збереження українських організованих спільнот у країнах поселення та національної ідентичності новими поколіннями української діаспори.

ОДВУ, як організація-засновниця, поділяла встановлені пріоритети. 1957 р. біля Лігайтону в штаті Пенсильванія, ЦУ ОДВУ придбала оселю, яку було названо на честь Олега Ольжича²⁷. Це був культурний осередок, де знаходилася бібліотека, архів, музей. Тут проводилися конференції, з'їзди, свята. Згодом там був створений

²³ Стерчо П. «Самостійна Україна» тридцять років на службі нації. *Самостійна Україна*. Ч. 11-12 (352-353). С. 6-11.

²⁴ Буклет «Короткий нарис історії ОДВУ»... Арк. 2.

²⁵ Бюлетень-альманах ОДВУ «Будеш, Батьку, панувати!». *Ювілей Побратимів ОУН-ОДВУ 1929-1964*. Нью-Йорк, 1964. С. 13-16; Світова координаційна рада Ідеологічно споріднених націоналістичних організацій (СКР ІСНО). Збірник документів. Київ: Державна архівна служба України, ЦДАЗУ, 2017. С. 30-32.

²⁶ Світова координаційна рада Ідеологічно споріднених націоналістичних організацій (СКР ІСНО)... С. 4, 13, 60.

²⁷ Онуферко Т. Оселя ОДВУ ім. Олега Ольжича 1957-1968. *Самостійна Україна*. 1968. Ч. 10, 11. С. 42-47.

меморіальний комплекс та встановлено пам'ятник О. Ольжичу, який став місцем ушанування його пам'яті українською діаспорою²⁸.

Діяльність ОДВУ була пов'язана з активною культурно-просвітницькою та громадсько-політичною роботою. Прослідкувати, які заходи проводила організація, можна завдяки діаспорній газеті «Свобода», де публікувалися оголошення-запрошення або статті-репортажі, а також розділу журналу «Самостійна Україна» під назвою «З життя ОДВУ». Серед них варто виділити акції, що носили комеморативний характер, тобто були присвячені вшануванню пам'яті визначних діячів українського визвольного руху (О. Ольжича, О. Теліги, М. Міжновського, Є. Коновальця, С. Петлюри, А. Мельника й ін.) та відзначення вагомих історичних подій (наприклад, створення Карпатської України, створення ОУН, діяльність похідних груп)²⁹.

Відділи ОДВУ організовували «академії», які передбачали комплекс заходів: виступи з рефератами чи доповідями, що висвітлювали історію українського народу, аналіз стану української діаспори, ситуації в СРСР, мистецькі виступи з виконанням музичних творів, декламацією віршів, а також богослужіння тощо. Такі заходи сприяли збереженню історичної пам'яті, національної ідентичності, інтеграції молодих поколінь в організацію та мобілізували діаспору на підтримку українського визвольного руху.

Висновки. Організація Державного Відродження України відіграла значну роль у формуванні націоналістичного та державницького світогляду української еміграції. Організація поєднала декілька поколінь української діаспори та, незважаючи на віддаленість від Батьківщини, підтримувала український визвольний рух, надавала матеріальну та інформаційну підтримку. ОДВУ вдалося подолати ряд криз та розширити мережу організаційних осередків, частина яких функціонує й нині, а також реалізовувати заходи, що сприяли відновленню незалежності України та збереженню національної ідентичності у зарубіжних українців.

Перспективи дослідження полягають у подальшому всебічному вивченні повної історії ОДВУ з використанням усіх доступних архівних джерел, дослідженні зв'язків між ОДВУ та іншими організаціями української діаспори в різних країнах, аналізі конкретних напрямів діяльності – фінансової підтримки визвольного руху, видавничої справи, культурно-просвітницької роботи, вивченні впливу ОДВУ на формування національної свідомості української діаспори в США.

REFERENCES

Buklet «Korotkyi narys istorii ODVU» (za redaktsiieiu Zhmurkevicha Ya.) [Booklet «A Brief Outline of the History of ODVU» (edited by Zhmurkevych Ya.)]. *TsDAHOU*. F. 468. Op. 15. Spr. 66. 10 ark. [in Ukrainian].

²⁸ Буклет «Короткий нарис історії ОДВУ»... Арк. 2.

²⁹ Бюлетень-альманах ОДВУ «Будеш, Батьку, панувати!»... С. 12-14.

- Biuletен-almanakh ODVU «Budesh, Batku, panuvaty!». Yuvilei Pobratymiv OUN-ODVU 1929-1964 [ODVU Bulletin-Almanac «You Will Rule, Father!». Anniversary of OUN-ODVU Brothers 1929-1964]. (1964). New York [in Ukrainian].
- Vid redaktsii [From the Editorial Board]. (1948). *Samostiina Ukraina*, 1-2, 1-2 [in Ukrainian].
- Druhyi richnyi zizd ODVU. Dvodnevi narady ta skriplennia orhanizatsii [Second Annual Congress of ODVU. Two-day Meetings and Strengthening of the Organization]. (1932, June 29). *Svoboda*, 1 [in Ukrainian].
- Dushnyk, V. (1968). Do istorii ukrainskoi natsionalistychnoi presy v Amerytsi [On the History of Ukrainian Nationalist Press in America]. *Samostiina Ukraina*, 10, 11, 2-6 [in Ukrainian].
- Zizd ODVU i Konhres natsionalistiv [ODVU Congress and Nationalist Congress]. (1938, September 7). *Svoboda*, 1 [in Ukrainian].
- Korotkyi narys istorii ODVU v ZSA [A Brief Outline of the History of ODVU in the USA]. (1968). *Samostiina Ukraina*, 10, 11, 10-30 [in Ukrainian].
- Kuropas, S. (1958). Polkovnyk Yevhen Konovalets v Amerytsi [Colonel Yevhen Konovalets in America]. *Samostiina Ukraina*, 15-17, 3-5 [in Ukrainian].
- Onuferko, T. (1968). Oselia ODVU im. Oleha Olzhycha 1957-1968 [ODVU Home named after Oleh Olzhych 1957-1968]. *Samostiina Ukraina*, 10, 11, 42-47 [in Ukrainian].
- Riznyk, V. (1968). Pochatky ODVU y rozbudova yii merezhi: nashi uspikhy y trudnoshchi [The Beginnings of ODVU and the Development of Its Network: Our Successes and Difficulties]. *Samostiina Ukraina*, 10, 11, 6-10 [in Ukrainian].
- Svitova koordynatsiina rada Ideolohichno sporidnenykh natsionalistychnykh orhanizatsii (SKR ISNO). Zbirnyk dokumentiv [World Coordination Council of Ideologically Related Nationalist Organizations (WCC IRNO). Collection of Documents]. (2017). Kyiv: TsDAZU [in Ukrainian].
- Skotsko, Ye. (1986). Na poklyk ridnoi zemli: dopomoha ukrainskoi emihratsii v ZSA vyzvolnii dii OUN [At the Call of the Native Land: Assistance of Ukrainian Emigration in the USA to the Liberation Action of OUN]. New York-Paris [in Ukrainian].
- Statut i pravylnyk Orhanizatsii derzhavnogo vidrozhennia Ukrainy (ODVU); Statut i pravylnyk Ukrainskoho zolotoho khresta ODVU; Statut i pravylnyk Molodi ODVU (ukrainskoiu, anhliiskoiu movamy) [Statute and Regulations of the Organization for State Revival of Ukraine (ODVU); Statute and Regulations of the Ukrainian Golden Cross of ODVU; Statute and Regulations of the Youth of ODVU (in Ukrainian and English)]. *TsDAHOU*. F. 468. Op. 15. Spr. 1. 66 ark. [in Ukrainian and English].
- Statut Orhanizatsii derzhavnogo vidrozhennia Ukrainy, skhvalenyi i dopovnenyi na 32-mu Zvychainomu zahalnomu zizdi 31 serpnia – 1 veresnia 1974 r. i na Nadzvychainomu zahalnomu zizdi ODVU 30 serpnia – 1 veresnia 1975 r. y dopovnenyi na 36-mu zizdi 4-6 veresnia 1982 r. u m. Lihaiton [Statute of the Organization for State Revival of Ukraine, Approved and Supplemented at the 32nd Ordinary General Congress on August 31 – September 1, 1974 and at the Extraordinary General Congress of ODVU on August 30 – September 1, 1975 and Supplemented at the 36th Congress on September 4-6, 1982 in Lehighton]. *TsDAHOU*. F. 468. Op. 15. Spr. 3. 9 ark. [in Ukrainian].
- Stercho, P. (n.d.). «Samostiina Ukraina» trydtsiat rokiv na sluzhbi natsii [«Samostiina Ukraina» Thirty Years in the Service of the Nation]. *Samostiina Ukraina*, 11-12 (352-353), 6-11 [in Ukrainian].
- Strecho, P. (1968). Dopomoha ODVU Karpatskii Ukraini [ODVU's Assistance to Carpathian Ukraine]. *Samostiina Ukraina*, 10-11, 31-39 [in Ukrainian].